
MONOGRAFIE PRAWNICZE

SUMA PRZYMUSOWA
W POLSKIM
POSTĘPOWANIU
CYWILNYM

MICHAŁ KRAKOWIAK

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MICHAŁ KRAKOWIAK • SUMA PRZYMUSOWA
W POLSKIM POSTĘPOWANIU CYWILNYM

Polecamy inne nasze publikacje:

M. Gutowski

BEZSKUTECZNOŚĆ CZYNNOŚCI PRAWNEJ

Instytucje Prawa Prywatnego

R. Kulski

**OCHRONA INTERESÓW ZBIOROWYCH W POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

Monografie Prawnicze

R. Reiwer

**WYŁĄCZENIE SĘDZIEGO W PROCESIE CYWILNYM.
KOMENTARZ PRAKTYCZNY Z ORZECZNICTWEM.
WZORY PISM PROCESOWYCH**

Prawo Sądowe

E. Badura

**INFORMACJA PRZEDKONTRAKTOWA W UMOWACH
KONSUMENCKICH**

Monografie Prawnicze

M. Gutowski

NIEWAŻNOŚĆ CZYNNOŚCI PRAWNEJ

Instytucje Prawa Prywatnego

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

SUMA PRZYMUSOWA
W POLSKIM
POSTĘPOWANIU
CYWILNYM

MICHAŁ KRAKOWIAK

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2017

Wydawca: Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2017**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C.H.Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-9895-2

ISBN e-book 978-83-255-9525-8

*Mojemu Mistrzowi,
Rodzinie i Przyjaciołom*

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Wykaz literatury	XVII
Wykaz orzecznictwa	XXXIII
Wprowadzenie	XXXV
Rozdział I. Modele środków przymusu pośredniego w postępowaniu cywilnym	1
§ 1. Wprowadzenie	1
§ 2. Sądowa egzekucja bezpośrednia i pośrednia	4
§ 3. Środek egzekucji pośredniej we francuskim porządku prawnym (<i>astreinte</i>)	10
I. Geneza <i>astreinte</i>	10
II. Pojęcie oraz definicja <i>astreinte</i>	14
III. Rodzaje <i>astreinte</i>	15
IV. Zakres zastosowania <i>astreinte</i>	17
V. Zabezpieczenie kwoty należnej z tytułu <i>astreinte</i> oraz likwidacja <i>astreinte</i>	20
1. Zabezpieczenie kwoty należnej z tytułu <i>astreinte</i>	20
2. Likwidacja <i>astreinte</i>	21
§ 4. Środki egzekucji pośredniej w niemieckim porządku prawnym (<i>Zwangsstrafen</i>)	22
I. Środki prawne w egzekucji czynności niezastępowalnych	23
II. Środki prawne w egzekucji nieprzeszkadzania czynności wierzyciela lub zaniechania czynności	25
§ 5. Środki prawne o charakterze pośrednim w systemie anglosaskim	28
I. <i>Injunction</i>	29
II. <i>Contempt of court</i>	31
III. <i>Decree of specific performance</i>	37
Rozdział II. Francuski model <i>astreinte</i> w prawie państw obcych oraz ustawodawstwie wspólnotowym	39
§ 1. Wprowadzenie	39
§ 2. Prawo państw Beneluksu	40
§ 3. Prawo włoskie	43
§ 4. Prawo hiszpańskie	52

§ 5. Prawo portugalskie	58
§ 6. Prawo Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau	61
§ 7. Prawo argentyńskie	62
§ 8. Prawo boliwijskie	66
§ 9. Prawo brazylijskie	68
§ 10. Prawo Republiki Dominikany	72
§ 11. Prawo meksykańskie	73
§ 12. Prawo peruwiańskie	74
§ 13. Prawo urugwajskie	75
§ 14. Harmonizacja ustawodawstwa Unii Europejskiej w przedmiocie egzekucji pośredniej oraz przepływ pośrednich środków prawnych w europejskim obszarze prawnym	77
Rozdział III. Charakter prawny sumy przymusowej	85
§ 1. Wprowadzenie	85
§ 2. Suma przymusowa jako środek przymusu	88
I. Pojęcia środek egzekucyjny i środek przymusu	88
II. Cechy sumy przymusowej jako środka przymusu	90
§ 3. Charakter prawny sumy przymusowej ze względu na funkcję środka	94
I. Suma przymusowa jako środek dyskrejonalny	94
II. Suma przymusowa jako środek represji	96
III. Suma przymusowa jako środek akcesoryjny (instrumentalny)	102
IV. Suma przymusowa jako środek modyfikujący	103
§ 4. Charakter prawny sumy przymusowej ze względu na sposób oddziaływania	104
I. Suma przymusowa jako środek personalny	104
II. Suma przymusowa jako środek majątkowy	105
§ 5. Definicja sumy przymusowej	105
Rozdział IV. Suma przymusowa w postępowaniu o wykonywanie kontaktów z dzieckiem	111
§ 1. Wprowadzenie	111
§ 2. Geneza polskiego postępowania w sprawach dotyczących wykonywania kontaktów z dzieckiem oraz rozwiązania prawne państw obcych	111
I. Wprowadzenie nowego postępowania opiekuńczego do polskiego Kodeksu postępowania cywilnego – o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką	111
II. Wprowadzenie nowego postępowania opiekuńczego do polskiego Kodeksu postępowania cywilnego – o wykonywanie kontaktów z dzieckiem	116

III. Rozwiązania prawne państw obcych	122
1. Prawo hiszpańskie	122
2. Prawo włoskie	125
IV. Prawo niemieckie	130
§ 3. Podstawa materialnoprawna postępowania	134
§ 4. Etapy postępowania w związku z nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej	138
I. Etap pierwszy: zagrożenie nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej	138
II. Etap drugi: nakazanie zapłaty sumy pieniężnej	144
§ 5. Zakończenie postępowania	150
Rozdział V. Suma przymusowa w postępowaniu zabezpieczającym	153
§ 1. Wprowadzenie	153
§ 2. Zakres zastosowania instytucji sumy przymusowej w udzieleniu zabezpieczenia	157
§ 3. Umieszczenie sumy przymusowej w ramach podziału zabezpieczenia na zabezpieczenie konserwacyjne i nowacyjne	166
§ 4. Wpływ orzeczenia w przedmiocie zagrożenia sumą przymusową w postępowaniu zabezpieczającym na przymusowe wykonanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia	169
§ 5. Upadek postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia a suma przymusowa	173
Rozdział VI. Suma przymusowa w postępowaniu egzekucyjnym	177
§ 1. Wprowadzenie	177
§ 2. Zakres przedmiotowy zastosowania sumy przymusowej w egzekucji świadczeń niepieniężnych	179
I. Egzekucja czynności niezastępowalnych	179
1. Rozróżnienie czynności niezastępowalnych i zastępowalnych	179
II. Egzekucja obowiązku zaniechania czynności lub nieprzeszkadzania przez dłużnika czynności wierzyciela	186
§ 3. Etapy postępowania w związku z nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej	191
I. Etap pierwszy: zagrożenie nakazaniem zapłaty sumy pieniężnej	191
1. Stosunek sumy przymusowej do grzywny i aresztu	191
2. Przesłanki (zagrożenia) nakazania zapłaty sumy przymusowej	200

Spis treści

3. Sposób określenia sumy przymusowej	202
4. Zagrożenie nakazaniem zapłaty sumy przymusowej przy czynności wymagającej wydatków pieniężnych lub dostarczenia materiałów	204
II. Etap drugi: nakazanie zapłaty sumy pieniężnej	208
1. Określenie wysokości sumy przymusowej	208
2. Podwyższenie wysokości sumy przymusowej	214
3. Postanowienie o nakazaniu zapłaty sumy przymusowej jako tytuł wykonawczy	216
§ 4. Suma przymusowa a zobowiązanie dłużnika do zabezpieczenia szkody grożącej wierzycielowi	218
§ 5. Suma przymusowa a upoważnienie wierzyciela do usunięcia zmiany sprzecznej z obowiązkiem dłużnika	222
§ 6. Zaskarżalność postanowień w przedmiocie sumy przymusowej	225
§ 7. Zakończenie egzekucji prowadzonej poprzez zastosowanie instytucji sumy przymusowej	230
Podsumowanie	231
Indeks rzeczowy	237

Wykaz skrótów

Artykuły powoływane bez podania aktu prawnego
oznaczają przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

1. Akty prawne

Bruksela I	rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE L 12 z 2001 r., s. 1 ze zm.)
Bruksela I bis	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1215/2012 z 12.12.2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (wersja przekształcona) (Dz.Urz. UE L 351 z 2012 r., s. 1 ze zm.)
Bruksela II bis	rozporządzenie Rady (WE) Nr 2201/2003 z 27.11.2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1347/2000 (Dz.Urz. UE L 338 z 2003 r., s. 1 ze zm.)
CC-argent.	Código Civil de la República Argentina z 29.9.1869 r., (Ley n. 340)
CC-dominic.	Código Civil de la República Dominicana z 17.4.1884 r. (Decreto No. 2213)
CC-hiszp.	Código Civil. Real Decreto 24.7.1889 r., (n. 206) BOE-A-1889-4763
CC-luksem.	Code Civil. Décreté z 5.3.1803 r. (version consolidée: 1.9.2016 r.); http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/civil
CC Makao	Código Civil, Decreto-Lei z 3.08.1999 r., (n. 39/99/M)

Wykaz skrótów

CC-portugal.	Código Civil, Decreto-Lei z 25.11.1966 r., (n. 47344/66)
CC-wł.	Codice Civile. Regio Decreto z 16.3.1942 r., (n. 262) Gazzetta Ufficiale 1942/n. 79
CCC-argent.	Código Civil y Comercial de la Nación z 7.10.2014 r. (Ley n. 26.994)
CJ-belg.	Code judiciaire z 10.10.1967 r., (n. 196710105)
Code Napoleon	ustawa z 21.3.1804 r. – Kodeks Napoleona (Dz. P. Księstwa Warszawskiego z 1809 r., Nr 2.14.84)
CP-urugw.	Código General del Proceso z 18.10.1988 r. (Ley n. 15982).
CPC-boliw.1975	Código de Procedimiento Civil z 6.8.1975 r. (DL 12760)
CPC-boliw.	Código de Procesal Civil z 19.11.2013 r. (Ley n. 439).
CPC-brazyl.1973	Código de Processo Civil z 11.1.1973 r. (Ley n. 5.869)
CPC-brazyl.2015	Código de Processo Civil z 16.3.2015 r. (Ley n. 13.105)
CPC-fr.	Code de procédure civile. Loi n. 2007-1787 z 20.12.2007 r.
CPC-niderl.	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering z 29.4.2005 r. (P.B. 2005, n. 59)
CPC-peruw.	Código Procesal Civil z 4.3.1992 r. (Decreto Legislativo n. 768).
CPC-portugal.	Código de Processo Civil, Decreto-Lei z 26.6.2013 r., (n. 41/2013). D.R. n. 121, Série I de 26.6.2013 r.
CPC-wł.	Codice di Procedura Civile. Regio Decreto z 28.10.1940 r., (n. 1443) Gazzetta Ufficiale 1940/n. 253
CPCE-fr.	Décret n. 2012-783 z 30.5.2012 r. relatif à la partie réglementaire du code des procédures civiles d'exécution; Code des procédures civiles d'exécution
CPTA-portugal.	Código de Processo nos Tribunais Administrativos, Lei z 22.02.2002 r., (n. 15/2002)
d.KPC	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 1932 r. Nr 112, poz. 934 ze zm.)
EO	austriacka ustawa o postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym z 27.5.1896 r. (Gesetz über Exekutions und Sicherungsverfahren, RGBL. 1896/79)

Wykaz skrótów

EGStGB	Einführungsgesetz zum Strafgesetzbuch (EGStGB) z 2.3.1974 r. (BGBl. I Nr 22, S. 469).
EgzAdmU	ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1201 ze zm.)
FamFG	Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (FamFG) z 17.12.2008 r., (BGBl. I S. 2586, 2587)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
KRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 682)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm. i sprost.)
Konwencja Brukselska	Konwencja brukselska z 27.9.1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych. Tekst zmieniony przez Konwencje o przystąpieniu nowych Państw Członkowskich do tej konwencji (t.j. Dz.Urz. C 27 z 1998 r.).
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
KSCU	ustawa z 28.7.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.)
LEC	Ley 1/2000, z 7.1.2000 r. de Enjuiciamiento Civil
LFDT	Ley federal del trabajo. Nueva Ley publicada en el Diario Oficial de la Federación z 1.4.1970 r. (Diario Oficial n. 28)
PrawDziecK	Konwencja o prawach dziecka z 20.11.1989 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zm.)
PrUSP	ustawa z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 2062 ze zm.)
PrzewlU	ustawa z 17.6.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2016 r. poz. 1259 ze zm.)

ZmKPC z 16.9.2011 r.	ustawa z 16.9.2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233, poz. 1381)
ZmKRO z 25.6.2015 r.	ustawa z 25.6.2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1062)
ZPO	Zivilprozessordnung z 12.9.1950 r. (BGBl. 1950, 455, 512, 533)

2. Czasopisma

Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
FI	Il Foro Italiano
Gl.	Głosa
Gł. Sąd.	Głos Sądownictwa
GP	Gazeta Prawna
GS	Gazeta Sądowa
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
M.P.	Monitor Polski
MoP	Monitor Prawniczy
MoPP	Monitor Prawa Pracy
NP	Nowe Prawo
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego (1917–1939, 1945–1952), Orzeczenia Sądu Najwyższego, Izby Cywilnej i Izby Karnej (1953–1961), Orzecznictwo Izby Cywilnej Sądu Najwyższego (1962), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (1963–1981), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna i Administracyjna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1982), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003)
OSNAPiUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Zbiór Urzędowy. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich – Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych (1957–1989), Orzecznictwo Sądów Polskich (od 1990)

OSPika	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych (lata: 1957–1989)
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PE	Problemy Egzekucji
PES	Problemy Egzekucji Sądowej
PiP	Państwo i Prawo
PiŻ	Prawo i Życie
PPC	Polski Proces Cywilny
PPE	Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PPiA	Przegląd Prawa i Administracji
Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
PSiA	Przegląd Sądowy i Administracyjny
RdDI	Rivista di Diritto Industriale
RdDP	Rivista di Diritto Processuale
RdEF	Rivista dell'Esecuzione Forzata
RiP	Rodzina i Prawo
RTdDPC	Rivista Trimestrale di Diritto e Procedura Civile
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
RZN	Rzeszowskie Zeszyty Naukowe
SC	Studia Cywilistyczne
SI	Studia Iuridica
SP	Studia Prawnicze
SP-E	Studia Prawno-Ekonomiczne
SPP	System Prawa Prywatnego
SiASN	Studia i Analizy Sądu Najwyższego
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
ZNIBPS	Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Prawnicze

3. Organy orzekające

NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów
TK	Trybunał Konstytucyjny

WSA Wojewódzki Sąd Administracyjny

4. Inne skróty

art.	artykuł
jw.	jak wyżej
m.in.	między innymi
MS	Minister Sprawiedliwości
nast.	następny (-a, -e)
Nb.	numer brzegowy
niepubl.	niepublikowany
np.	na przykład
Nr (n.)	numer
orz.	orzeczenie
pkt	punkt
pod red.	pod redakcją
post.	postanowienie
poz.	pozycja
r.	rok
rozp.	rozporządzenie
s.	strona (-y)
t.j.	tekst jednolity
tj.	to jest
tzw.	tak zwany (-a, -e)
wyr.	wyrok
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
uw.	uwaga
w zw.	w związku
z.	zeszyt
zarz.	zarządzenie
zd.	zdanie
ze zm.	ze zmianami
zob.	zobacz
§	paragraf

Wykaz literatury

- Adamczuk A.*, w: *M. Manowska* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. II, Art. 506–1217, Warszawa 2015
- Allerhand M.*, Kodeks postępowania cywilnego. Część Druga. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające, Lwów 1932
- Althammer Ch.*, w: *R. Bork, F. Jacoby, D. Schwab* (red.), Kommentar zum Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, Bielefeld 2009
- Amadei D.*, Le disposizioni processuali del d.lgs. 9 ottobre 2002, n. 231: la tutela degli interessi collettivi e le modifiche al procedimento d'ingiunzione, Responsabilità Civile e Previdenza II/2003, vol. 68
- Amadei D.*, Una misura coercitiva generale per l'esecuzione degli obblighi infungibili, RTdDPC 2010, Nr 1
- Andrews N.*, English civil procedure. Fundamentals of the new civil justice system, Oxford University Press 2003
- Angel Fernandez M.*, El proceso de ejecucion, Barcelona 1982
- Aragoneses Martinez S.*, Las astreintes (Su aplicación en el proceso español), Madrid 1985
- Arroyo García S.*, w: *J.M. Suárez Robledano* (red.), Ley de enjuiciamiento civil 1/2000. Formularios, Textos legales, Comentarios y Jurisprudencia, t. III, Madrid 2003
- Asprella C.*, Esecuzione forzata. L'attuazione degli obblighi di fare infungibile e di non fare, Giurisprudenza di merito 2011, Nr 1
- Assunta Iuorio M., Fanelli G.*, La penalità di mora nel diritto italiano, w: *B. Capponi* (red.), L'esecuzione processuale indiretta, IPSOA 2011
- Bàlasits A.*, O egzekucji sądowej i administracyjnej, PSiA 1877, Nr 43
- Bàlasits A.*, Ustawa z dnia 27 maja 1896, Nr 79 Dz.U. p. o postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym (Ordynacja Egzekucyjna) poprzedzona Ustawą z tej samej daty, Nr 78 Dz.U. p. zaprowadzającą Ordynację egzekucyjną, w: Wydawnictwo Ustaw Austriackich w polskim przekładzie, t. III, Ordynacja egzekucyjna, Lwów 1897
- Balicka J., Mądrzycka E.*, Egzekucja dziecka, PiŻ 1957, Nr 2
- Bardach J.*, w: *J. Bardach, B. Leśnodorski, M. Pietrzak*, Historia ustroju i prawa polskiego, Warszawa 1997
- Baumbach A., Lauterbach W., Albers J., Hartmann P.*, Zivilprozessordnung mit FamFG, GVG und anderen Nebengesetzen, München 2012
- Baur F., Stürner R., Bruns A.*, Zwangsvollstreckungsrecht, C. F. Müller 2006

- Bączyk M.*, Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wykonaniem zabezpieczenia w postępowaniu zabezpieczającym, w: *J. Gudowski, K. Weitz* (red.), Tom Aurea Praxis Aurea Theoria. Księga Pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego, t. II, Warszawa 2011
- Berrocal Lanzarot A.I.*, Derecho de visita de los abuelos. A propósito de la sentencia del Tribunal Supremo, Sala Primera, de lo Civil, de 20 de octubre de 2011, *Revista crítica de derecho inmobiliario* 2012, n. 730
- Bojanowski E.*, Wykonanie zastępcze w egzekucji administracyjnej, Warszawa 1975
- Borek-Buchajczuk R., Uliasz M.*, Charakter prawny i wykonanie wyroku przywracającego do pracy, *MoPP* 2009, Nr 1
- Borrè G.*, Esecuzione forzata degli obblighi di fare e non fare, Napoli 1965
- Bove M.*, La misura coercitiva di cui all'art. 614-bis c.p.c., *RTdDPC* 2010
- Bragança Brant Vilanova A.*, As astreintes e sua inserção na perspectiva democrática de processo: análise democrática do art. 461 do Código de Processo Civil, Belo Horizonte 2010
- Brehm W.*, w: *Kommentar zur Zivilprozessordnung*, Stein/Jonas, Band 8 § 828–915h, Tübingen 2004
- Broniewicz W.*, Jeszcze w sprawie przywrócenia pracownika do pracy (Polemistom w odpowiedzi), *NP* 1960, Nr 12
- Broniewicz W., Marciniak A., Kunicki I.*, Postępowanie cywilne w zarysie, Warszawa 2016
- Broniewicz W.*, Postępowanie egzekucyjne i egzekucja w sprawach cywilnych, *PiP* 1988, z. 8
- Broniewicz W.*, Z problematyki przywrócenia pracownika do pracy, *NP* 1959, Nr 1
- Brunns A.*, Zwangsgeld zugunsten des Gläubigers – ein europäisches Zukunftsmodell?, *Zeitschrift für Zivilprozess* 2005, t. 118
- Busnelli F.D.*, Verso una riscoperta delle „pene private”?, *Responsabilità civile e prevenzione* 1984, Vol. 49
- Cachón Cadenas M.*, Apuntes de ejecución procesal civil, Bellaterra 2011
- Capponi B.*, Astreintes nel processo civile italiano?, *Giustizia civile* 1999, n. 2
- Chiarloni S.*, Misure coercitive e tutela dei diritti, Milano 1980
- Ciepla H.*, w: *H. Dolecki, T. Wiśniewski* (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. IV, Artykuły 730–1088, LEX/el. 2014
- Ciepla H.*, w: *H. Dolecki, T. Wiśniewski* (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. IV, Artykuły 730–1088, Warszawa 2011
- Cieślak S.*, Powiązania wewnątrzsystemowe w postępowaniu cywilnym, Warszawa 2013
- Coke E., Littleton T., Hale M., Hargrave F., Finch Earl of Nottingham H.*, *Systematic Arrangement of Lord Coke's First Institute of the Laws of England, on the Plan of Sir Matthew Hale's Analysis*, Vol. III, Philadelphia 1836
- Cordón Moreno F.*, El proceso de ejecución, Aranzadi 2002
- Corsaro V.*, Le esecuzioni forzate nel Codice di Procedura Civile, Milano 2006
- Couchez G.*, Voies d'exécution, Dalloz 2010

- Czachórski W.*, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1999
- Dalka S.*, w: *S. Dalka, J. Rodziewicz*, Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz do części drugiej Kodeksu postępowania cywilnego, Gdańsk 1994
- Dalka S.*, Egzekucja świadczeń niepieniężnych, PES 1994, Nr 5
- Dalka S.*, Przymus stosowany przez komornika w trakcie egzekucji sądowej (artykuł dyskusyjny), PES 1995, Nr XI
- Daza Velázquez de Castro R.*, Ejecución forzosa en el proceso civil, Granada 2004
- De Boer M.B.*, Osservazioni sull'astreinte nel diritto processuale civile olandese, Rivista di diritto processuale 1996, n. 3
- Dobrzański B.*, w: *Z. Resich, W. Siedlecki* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. II, Warszawa 1976
- Draniewicz B.*, Nowelizacja KPC – wybrane wątpliwości praktyczne, MoP 2013, Nr 16
- Dywer J.*, Zarys prawa egzekucyjnego obowiązującego w Małopolsce z uwzględnieniem ustawodawstwa innych dzielnic Polski, Lwów 1922
- Ereciński T.*, w: *T. Ereciński* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, t. IV, Postępowanie rozpoznawcze. Postępowanie zabezpieczające, Warszawa 2016
- Ereciński T.*, O zabezpieczeniu nowacyjnym, PS 1992, Nr 3
- Evans P.V.*, The power to punish summarily for “direct” contempt of court: an unnecessary exception to due process, Duke Bar Journal 1956 (Vol. 5), n. 2
- Fik P., Staszczuk P.*, Inne wypadki zabezpieczenia – wybrane zagadnienia w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, PS 2014, Nr 1
- Filipiak T.A.*, w: *A. Kidyba, K.A. Dadańska* (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, t. II, Własność i inne prawa rzeczowe, LEX/el. 2012
- Flaga-Gieruszyńska K.*, w: *A. Zieliński* (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Warszawa 2016
- Forgues Valverde J.*, La astreinte en la legislación boliviana, Revista Ciencia y Cultura 2002, n. 10
- Fossier T.*, w: *S. Guinchard, T. Moussa* (red.), Droit et pratique des voies d'exécution, Dalloz 2009
- Fraga Mandián A.*, w: *J.A. Xiol Rios* (red.), Enjuiciamiento Civil. Comentarios y Jurisprudencia, t. III, SEPIN 2008
- Franco S.*, L'esecuzione indiretta: la coercitoria, via italiana alle “astreintes”, Il Corriere del Merito 2009, Nr 12
- Frignani A.*, Le penalità di mora e le astreintes nei diritti che si ispirano al modello francese, Rivista di diritto civile 1981, Nr I
- Gajda J.*, w: *K. Pietrzykowski* (red.), Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2015
- Gapska E.*, w: Postępowanie nieprocesowe, *E. Gapska, J. Studzińska*, Warszawa 2015
- Garberí Llobregat J., Torres Fernández de Sevilla J.M., Casero Linares L.*, Los procesos civiles. Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Civil, con formularios y jurisprudencia, Tomo 4, Barcelona 2010